

FORORD

Dette nummer af NyS er et blandet nummer og kommer rundt om vidt forskellige emner og faglige traditioner. Det første bidrag beskæftiger sig med de grundlæggende mekanismer i samtalen som den amerikanske forskningstradition Conversation Analysis arbejder med. Inden for en helt anden analytisk tradition, talehandlingsteorien, tager nummerets anden artikel også fat på samtaler, her som en analyse af de dialoger man finder i lærebogsmateriale i undervisningen i dansk som andetsprog. Nummerets tredje artikel behandler den danske sprogpolitik set i lyset af den franske og i det fjerde bidrag præsenteres retorikkens perspektiver på analysen og fremstillingen af en tekst.

I artiklen *Grundbegreber i nyere samtaleanalyse* giver Mie Femø Nielsen, Roskilde Universitetscenter, en indføring i de grundbegreber der er udviklet inden for forskningstraditionen Conversation Analysis. Denne forskningstradition er relativ ny i Danmark, og der har hidtil ikke foreligget en egentlig introduktion til metoden på dansk. Conversation Analysis er kendetegnet ved et rigt begrebsapparat til analysen af samtaleorganiseringens grundlæggende mekanismer. Mie Femø Nielsen giver flere eksempler på anvendelsen af begreberne i analysen af autentisk talesprog og desuden en kort beskrivelse af det metodiske og teoretiske fundament i Conversation Analysis.

Dialoger har en fremtrædende plads i det materiale som anvendes i undervisning i dansk som andetsprog. Fra tre forskellige lærebøger henter Anders Horsbøl, Ålborg Universitetscenter, eksempelmateriale til sin artikel *Kommunikationsanalyse af dialoger til undervisningen i dansk som andetsprog*. Med afsæt i begreber som er udviklet inden for hhv. en etnografisk inspireret kommunikationsanalyse (Hymes), talehandlingsteorien (Austin &

Searle) og sprogspilsteorien (Wittgenstein) analyserer Horsbøl dialogerne ud fra de talesituationer de foregår i, de typer af talehandlinger der indgår i dialogerne og de sprogspil der etableres gennem dialogerne. Analysen afsluttes med en vurdering af hvilken pragmatisk og kommunikativ værdi dialogerne har i andetsprogsundervisningens pædagogiske praksis.

I analysen af den danske sprogpoltiske diskurs kommer Bente Bakmand, Roskilde Universitetscenter, rundt om såvel den franske sprogpoltiks historiske grundlag som de nutidige diskussioner der føres i den franske offentlighed.

NyS har tidligere bragt artikler hvori den danske sprognormering sammenlignes med andre landes praksis. Mens disse artikler fokuserede på forholdet mellem sproglig normering og social identitet, er det centrale tema i artiklen *Hvad kan vi lære af Frankrig – eller jagten på en dansk sprogpoltik* relationen mellem sproglanlægning og national identitet.

I artiklen undersøger Bente Bakmand forskelle og ligheder i dansk og fransk sprogpoltisk diskurs og giver eksempler hentet fra områder som forbrugerinformation og optagelse af nye ord.

Pernille Steensbech Lemée og Anne Katrine Lund, begge Københavns Universitet, giver i deres artikel *Et spørgsmål om retorik* en karakteristik af retorikken og dens anvendelsesområder. Retorikken er læren om hvordan man kommunikerer hensigtsmæssigt. En hensigtsmæssig kommunikation forudsætter at skribenten analyserer den totale situationskontekst hvori det retoriske budskab fremføres. Til brug for en sådan analyse opstiller Lemée og Lund en retorisk kommunikationsmodel, der kan anvendes som orienterende redskab i såvel analysen som produktionen af det retoriske udsagn. Som eksempler på hvordan modellen anvendes inden for retorikkens forskellige virkefelter, dvs. fremstilling af tekst, forbedring af en allerede skreven tekst og analyse af færdige tekster, omtaler forfatterne deres ph.d.-projekter der hhv. omfatter analysen af nyhedsmediernes formidling af Christiansborg-stoffet og brevvekslingen mellem danske borgere og forskellige virksomheder.

I forlængelse af denne artikel bringer vi Anne Katrine Lunds anmeldelse af Peter Cassirers bog *Huvudlinjer i retorikens historia*. Og sidste bidrag er Ole Tøgebys anmeldelse af *Den umulige samtale*, der får en kommentar med på vejen af bogens forfatter, Jann Scheuer.